

50 års jubileum Gunnesby koloniträdgårdar 1974 - 2024

FÖRORD

När Gunnesby firade sitt 40-årsjubileum 2014 hade en kolonist, Anita Ericsson, författat en jubileumsskrift. Hon utgick från tidigare jubileumsskrifter från 1984 respektive 1999, kompletterade med utdrag från föreningens verksamhetsberättelser under åren. Texten var illustrerad med fotografier och teckningar ur Gunnesbykolonins historia.

Det blev en både underhållande och grundlig historieskrivning, kryddad med roliga detaljer (en padda i brevlådan) och mer allvarliga tillbud som kostsamma reparationer av avloppspumpar. När jag inför

Bild från 29/4 1974. Arvid Jönsson från FGK och byggtreprenören visar upp ritningen för området.

kolonins 50-årsjubileum skall sammanfatta hur utvecklingen i vårt område sett ut, kommer jag i mycket att följa Anita Ericssons exempel och använda mig av tidigare jubileumsskrifter och verksamhetsberättelser. Jag har också intervjuat ett flertal kolonister om hur deras tillvaro sett ut under åren.

Anita Ericsson skriver avslutningsvis i sin inledning:

”Som ägare till en av de 200 stugorna, och som medlem i föreningen, känner jag stor tacksamhet för allt ideellt arbete som tidigare kolonister tillfört vår koloni och en stolthet att få förvalta detta ’arv’. Det är en omfattningsrik koloni vi är delägare i, arrendarealen är **131.940 m²** och vårt egna fastighetsbestånd innehåller en hel del byggnader. Dessutom har vi våra vägar i och kring kolonin, vårt vatten- och avloppsnät, med två pumpstationer och anslutningsdragning fram till Säve att vårda. Nisses stuga och lada har vi till låns, som hjärta i vår koloni, mot att vi vårdar och sköter byggnaderna och marken.”

Nisses stuga fick föreningen disponera av kommunen när Nisse Svensson flyttade ut.

Bättre än så kan man inte inleda en jubileumsskrift. Här har jag inget att tillägga mer än ett varmt tack till de kolonister

som tagit sig tid att tala med mig. Deras berättelser om tillvaron i Gunnesby har givit liv åt verksamhetsberättelsernas mer kortfattade uppgifter. Jag hoppas att jag förvaltat deras vittnesmål på ett bra sätt, även om jag av utrymmesskal tyvärr inte kunnat ta med dem i sin helhet.

Vedspisen och bakugnen i Nisses stuga fungerar och är godkänd. 2023 har medlemmar gjort fint i köket och återskapat den gamla atmosfären.

Föreningen har i samband med senaste arrendeavtalet 2020-01-01 även fått nyttjanderätt till marken kring Unos lada som idag är förråd, släpvagnsgarage och snickeri. Den totala arrendeytan är nu 140.752 m²

BEGYNNELSEN.

År 1921 hölls invigningsfest för Lundbykolonin, belägen mellan nuvarande Lantmannagatan och Hjalmar Brantingsgatan.

Femtio år senare stod det klart, att när arrendetiden löpte ut strax därefter, skulle en stor del av området behöva exploateras för att ge plats åt bl a en idrottsanläggning. Kolonin hade rymt 104 stugor som mest, hälften av dem måste bort.

Det här var förstås ett beslut som väckte starka reaktioner, och det fattades vid en tid, då motståndet mot myndigheters agerande kunde vara både

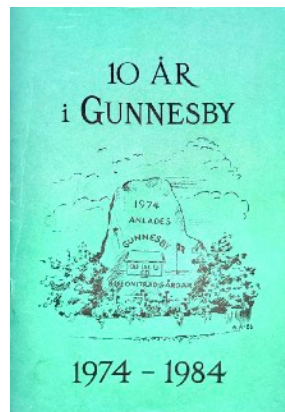
kraftfullt och uppseendeväckande. Det drogs paralleller mellan kampen för Lundbykolonins bevarande och striden om almarna i Stockholm. Styrelsen i Lundbykolonin valde dock en fridsam linje och ett samarbete med Göteborgs kommun inleddes för att få ett ersättningsområde. Man fick ett erbjudande om ett område några kilometer norr om Säve, som man beslöt att anta. Viss tveksamhet fanns inför beslutet; vissa kolonister ansåg att det låg för långt från stan. Man var också rädd för att kostnaderna för de nya stugorna skulle bli för höga, men 1974 annonserades i pressen att stugor i Gunnesby var till salu. Bland köparna fanns både f d Lundbykolonister och sådana som tidigare inte haft någon kolonistuga, bland dem många barnfamiljer.

Två hus hade uppförts för att man skulle kunna se hur hustyperna såg ut i verkligheten, och priset var 25 000 kronor med tillägg för arrende 10 000. Många av de ”nya” kolonisterna hade länge umgåtts med planer på att köpa en stuga. Man fick anteckna sitt intresse och bankerna erbjöd lån.

Många hade bestämda uppfattningar om vad som var det mest förmånliga läget. Någon ville inte ha för många grannar och valde ett hus i utkanten av området; någon valde det enda hus som hade ett träd på tomten. Hela området utvecklades under sommaren till en byggplats, med stora grus- och lerhögar. ”Överallt var det bara lera och vi fick anlita bonden i närheten som plöjde upp vägar åt oss. Allsångsgången var bara ett dike”, berättar en av de tidiga bosättarna.

När man läser om Gunnesbys tillblivelse i den första jubileumsskriften ”10 år i Gunnesby - 1974-1984”, blir man imponerad av tilltron till detta projekt och den envishet och styrka de nya kolonisterna gav prov på. Det handlade om att bygga upp ett nytt samhälle på lerig f d åkermark och att organisera dess invånare i de 177 planerade stugorna, varav 17 skulle tillfalla kolonister från Lundby. Man skulle besluta om och förhandla med byggtreprenörer, ombesörja frågor kring vatten, avlopp och telefoni. Påfrestningarna var många, vattenledningarna var t ex inte färdigdragna det första året, så man hade ställt ut tankar med vatten och bajamajor. I en byggvagn fanns en expedition för den tillfälliga styrelsen, dit man kunde gå med olika frågor.

På området fanns ett modultält, eftersom husen byggdes på plats. Husen var ritade av en arkitekt och det fanns restriktioner för hur de skulle se ut. ”/De/ skulle byggas enhetligt, men det fick inte vara samma färg på hus som låg intill varandra, /.../. Idag har färgen på husen bytts många gånger, men man är fortfarande van vid den första kulören”, berättar en av de första invånarna.

Stenen fick en inskription av kolonisten Göte Andersson

I samband med anläggningsarbetet av infarten till kolonin 1977 hände något. Så här berättar en kolonist: ”När vi grävde vid bron över bäcken hittade vi den stora stenen som nu står vid entrén”. I jubileumsskriften 74-84 beskrivs ”det unika flata, flera kvadratmeter omfångsrika stenblocket” som hittades, och som man beslöt skulle placeras vid entrén till kolonin. Stenen fick en inskription av kolonisten Göte Andersson och restes och monterades av en arbetsstyrka bestående av sex man. I dess sockel är en tidskapsel inmurad.

Göte Andersson, Per Lind och Sven-Arne Jiremyr

Enligt uppgift innehåller den ett skrin med ett exemplar av

Göteborgsposten, daterat den dag då stenen placerades på sockeln, en

Karta med alla husen inritade. Denna sitter fortfarande vid vår informationstavla. Uno och Ingrid Claessons hus och ena lada finns med. Idag är det en byggnad som är kvar och som vi kallar Unos lada

enkrona och en femöring från 1978, samt ett kort på dem som varit med och grävt upp och rest stenen. Denna sten välkomnar Gunnesbys kolonister och besökare än i dag.

År 1981 utökades kolonin med ytterligare tjugotre hus i områdets södra ytterkant. En tillkommen kolonist minns: "Vi fick ett

fantastiskt mottagande från dem som bodde i kolonin innan. /.../ Man kunde fråga om allt och be om hjälp.” Vid det laget var mycket av arbetet avslutat: ”Vatten var indragat och gångarna var i ordning, men det hade inte gjorts någon dränering av tomten ...”.

Det är två saker som speciellt lyfts fram i de samtal jag haft med de första kolonisterna.

Det ena är den solidaritet som rådde. Alla hjälptes åt, man lånade verktyg av varandra, och alla deltog i arbetet med det gemensamma.

Långsamt började koloniområdet ta form, man planterade buskar och träd även på de allmänna områdena. ”Det är klart att det var jobbigt, men roligt också. Vi var med och anlade allt”, berättar en deltagare. Alla hjälptes åt, även utanför de arbetsdagar man hade. De gemensamma uppgifterna gjorde att man lärde känna varandra väl: ”Man kände alla, de fick sina namn. En gjorde en spiraltrappa till sitt loft, då kallade man honom ’Spiralen’”.

*Aktiviteter på fotbollsplanen -
brännboll, dragkamp och fotboll*

En annan betydelsefull faktor för atmosfären i Gunnesby under denna tid var den stora barnskara som fanns i kolonin: runt åttio stycken i åldrarna 2-15 år. Omsorgen om barnen förde familjer samman, samtidigt som barnen själva var påhittiga: de äldre barnen bildade en teaterklubb och uppförde pjäser de själv skrivit, de utgav en tidning, for på utflykter med buss till Kungälv. ”Alla var tillsammans, både stora och små.

Bilden är troligvis från invigningen av stenen 1978

Vi hade allsång i domarringen på onsdagar och barnen hade en egen teater.” Och: ”I efterhand har barnen talat om vilka fina somrar de hade i kolonin.”

En som kan berätta om dessa somrar är A, som var baby då familjen flyttade till Gunnesby. ”Det var idylliskt, en annan värld. / .../ Jag minns det som att vi cyklade runt, runt i området. Vi gick själva till lekplatsen.” Men förutom att barnen kunde röra sig fritt och gå till olika kamrater i grannskapet, fanns det också en organiserad verksamhet för dem. En kolonist åtog sig att vara ungdomsledare.

Man träffades varje lördag klockan tre för att spela fotboll, och sedan var det brännboll klockan elva på söndag förmiddag. Därutöver fanns många träffpunkter: ”Kiosken var öppen onsdagkvällar och lördagar och söndagar. I tonåren hängde vi mycket vid kiosken.”

En mycket aktiv nöjeskommitté bildades tidigt. Det fanns ännu inga gemensamhetslokaler, i stället använde man de öppna platser som

fanns. Vid midsommar samlades man vid kolonins entré och gick i parad upp till lekplatsen, där majstången restes och man dansade. Alla var med och planerade midsommarfirandet som ibland pågick i två dagar; efter en dag med dans ordnades den andra dagen ett litet nöjesfält på fotbollsplanen. Händig medlemmar snickrade stånd, i ett tält satt en ”spådam”.

Det finns många fotografier från alla fester som hölls, från fotbollsmatcher - även mot andra kolonier, t ex Välen, från resor till andra kolonier, från maskerader.

Samtidigt var det så, att omsorgen om barnen eller de gemensamma kontakterna inte begränsades till sommarhalvåret. Innan Kollosalen byggdes 1984 träffades man vintertid för ”möten och festligheter i en lokal på Wieselgrensplatsen”. En sådan festlighet var luciatåg med en tomte som delade ut julklappar; luciatåget flyttades sedan till Kollosalen. Flickorna fick repetera i förväg och läsa dikter: ”När man var Lucia fick man läsa ’Tomten’”, minns en f d deltagare i luciatåget.. Den som var lucia fick ett smycke som minne.

De nyblivna kolonisterna gjorde ett enastående arbete, men det är ofrånkomligt att alla ansträngningar också skapade spänningar och irritation. Ibland blev det för mycket alkohol och det kunde ”bli släktbråk och urarta, när folk försökte överglänsa varandra”. De som åtog sig ansvaret för vissa uppgifter fick stå ut ”med konfrontationer och klagomål på hur det sköttes”.

En källa till motstridiga reaktioner var också Sven-Arne Jiremyr, medlem i den första interimistiska styrelsen 1974 och längre fram under många år styrelseordförande.

Jiremyr hade haft stuga i Lundby och varit en aktiv kraft i förhandlingarna med kommunen

inför skapandet av en "ersättningskoloni". Han var tidigt drivande i sin önskan att skapa ett nytt bra koloniområde och i sin nit bortsåg han ofta från att han stötte sig med människor. Det centrala för honom var att saker i kolonin sköttes på ett sådant sätt att det gynnade området och föreningen.

Jiremyr underlättade för barnfamiljer att slå sig ner i kolonin genom att tipsa dem om lediga stugor. Han initierade välbesökta gökottor vid domarringen på Kristi Himmelfärdsdag och ombesörjde att ängen bortanför fotbollsplanen slogs och att höet kunde säljas; ett arbete där många hjälptes åt (barnen fick åka hölass) och som inbringade en inkomst som kunde användas till att bygga ett förråd för kolonins gräsklippare. Han var först på plats om morgonen vid varje arbetsuppgift och den siste som gick för dagen.

Sven-Arne Jiremyr satte sig också godtyckligt emot projekt, som föreföll honom onödiga. Han hade hand om nyckeln till tvättstugan, så den kolonist som ville tvätta fick gå till honom och be att få ut den. Han gjorde sig till ovän med många. En, vars planer han motarbetade men som vann vid en rättslig prövning, ställde till med ett fyrverkeri för att fira sin seger över Jiremyr. Men man säger också om honom: "Utan Sven-Arne hade vi inte fått det så fint i Gunnesby".

De som flyttade till Gunnesby i ett senare skede brydde sig inte alltid så mycket om Jiremyrs maner. En kolonist säger att hon "berördes inte av honom". Hon minns inte heller några kontroverser, men däremot ett fint umgänge med ett äldre par som bodde grannar. Av mannen där fick hon handledning i hur hon skulle bygga om sin bod.

Kollosalen byggdes av medlemmarna själva 1984

Hjälpsamheten höll i sig, som under 70-talets myckna arbete. ”En av kolonisterna som såg hur jag släpade på grejor /från bussen/ ... erbjöd sig att ta mina saker på släpkärra efter sin moped”. Och alla var vänligt välkomnande: ”Alla hejade på en, det gjorde ett starkt intryck”. Samtidigt tog arbetet i de egna trädgårdarna sin plats och då blev arbetsdagarna ett viktigt och omtyckt sätt att bli bekant med andra kolonister.

När området nu alltså blivit mer färdigställt, när Kollosalen byggts och dusch och tvättstuga fanns, är det som att man får mer uppmärksamhet över för den omgivande naturen. Man nämner vitsippsbackar, igelkottar som bodde under bodarna, (”det var roligt för barnen att titta på när de kom fram om kvällarna”) och näktergalssång sena kvällar. Många av kolonins barn brukade bada nere vid Älvlea. Ett av dem berättar: ”Vi hoppade i från en båtbygga som låg där och sedan kom vi upp på land vid ett annat ställe”. Och tillägger: ”Jag skulle nog inte låta mina barn bada där”. En kolonist minns att ”det var väldigt få som badade, det var ingen trevlig strand, bara gyttja och sönderslaget glas ...”. En företagsam

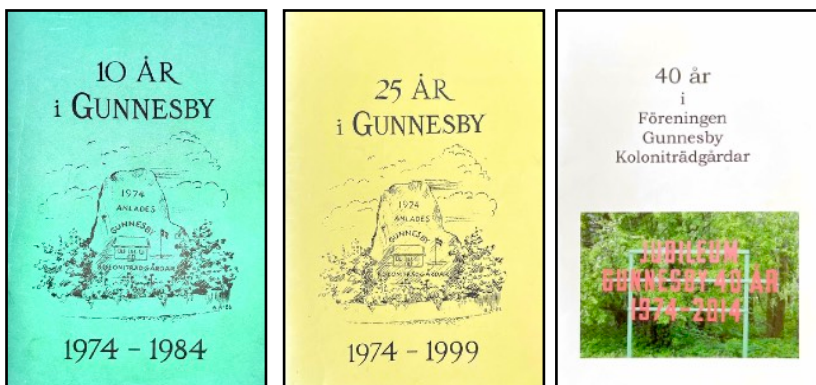

Badstranden vid Nordre Älv - Älvlea

Gunnesbybo tog initiativ till förändring av den bristfälliga badplatsen, genom att mobilisera en arbetsgrupp som hjälpte till att bygga en brygga. Eftersom bryggan måste gjutas blev det dyrbart, och även de

boende vid Älvlea och i Sävle måste engageras. När bryggan var klar 1999 lade man duk över lerbotten och fyllde på sand och Älvlea badförening bildades med uppgift att fortgående ta hand om badplatsens underhåll.

GUNNESBY 2014-2024.

Jubileumsskrifterna från 1984, 1999 och 2014 finns att läsa på hemsidan. Där redogörs med stöd av årsberättelserna för olika händelser i kolonin. För att följa utvecklingen i Gunnesby i ytterligare tio år går det också att förlita sig till digitala verksamhetsberättelser fram till 2023. Här följer ett sammandrag av vad som ägt rum i kolonin sedan 2014:

Varje års verksamhetsberättelse redogör noggrant för återkommande händelser, t ex när årsmöten och sommarmöten ägt rum och att

hemsidan uppdaterats. Man noterar också hur många stugor som bytt ägare och när möten för nya medlemmar skett.

Återkommer gör också redovisning av arbetsdagarna, fem, sex stycken per år, där man oftast rapporterar en god uppslutning, men arbetet i kolonin begränsar sig inte till dem. I verksamhetsberättelserna kan man därför läsa om återkommande gräsklippning, skötsel av maskinparken och komposter, rensning och grusning av gångar, eldning, tillsyn av minigolfbanan m m. Frivilliga krafter har hållit Miljöstationen öppen så att kolonisternas behov av gödsel och grus kunnat tillgodose. Att soprummet får kontinuerlig tillsyn noterar man också tacksamt; viktigt för både trivseln och föreningens ekonomi.

Föreningen ansvarar för skötseln av Nisses stuga, där det flera år sker någon form av förbättring. År 2015 har man rensat ut gamla oanvända möbler och ersatt dem med nya bord och stolar, så att det skall kunna erbjudas fler sittplatser.

Året därpå lagas

skorstenen, även elsystemet byts ut. En stor arbetsinsats görs 2019, då hela stugan målas om. Några år senare är det dags för en rensning av vinden. I Nisses stuga hölls under sommaren 23 några träffar mellan representanter för styrelsen och medlemmar.

Nisse Svensson 1905-1985 bodde i sin stuga och lada när föreningen bildades. Här hade familjen bott i generationer.

På Kollosalen, till stor användning både för festligheter och möten, görs också ständiga förbättringar. År 2016 tvättas taket, vilket upprepas 2017. Det året målas Kollosalen också om och får en uppfräschning invändigt; man köper även nytt porslin. Nästa år är det dags för en ny taktvätt, eftersom de två tidigare reklamerats. År 2023 får Kollosalen en ny spis.

Under perioden har också duscharna renoverats (klart 2019) och senare även rengjorts. Det högra duschutrymmet har fått en ny toalettstol. I en av duscharna har en ny hjärtstartare placerats, redan 2015 och 2017 har kurser i HLR (hjärt- och lungräddning) hållits för intresserade medlemmar.

Kiosken är öppen varje lördag och här finns både hembakat och glass. Minigolfen har fått en ny elefant. Här kan man spela gratis med egna klubbor eller låna i kiosken.

Men det är långt ifrån de enda kurser som Gunnesbys invånare kunnat ägna sig åt under detta decennium. 2016 lämnade studieansvarig ut en enkät för att ta reda på vad medlemmarna kan tänkas vilja syssla med. Detta resulterar i en uppsjö av aktiviteter: körsång, gjutning i betong, sömnad, trädbeskrining. Även då studieverksamheten läggs ner 2019 tillkommer nya aktiviteter, bl a yoga och en barnverksamhet. Under somrarna har man också haft stickcafé, spelat bangolf, bingo, boule och canasta och dansat linedance.

Säsongsstarten för sommarens nöjesliv har varje år varit visning i Kollosalen av European Song Contest på storbildsskärm. Storbildsskärmen har också kommit till användning i samband med visning av fotbollsmatcher och kungliga bröllop. Sedan släpps en nöjeskavalkad loss: nästa festtillfälle har varit Nationaldagsfirande med kaffe, bakelser och underhållning, därefter Midsommarfestligheter. Då blir det fest hela dagen med dans och lekar kring midsommarstången, fiskdamm, lotterier, ibland chokladhjul, kaffe och bakelser. Kräftskiva, då man tar med egna

kräfter, hålls i augusti, men dessförinnan har det varit andra förströelser: musikquiz, visaftnar eller frukost och Melodikryss-lösning. Ibland har det kommit underhållare utifrån (bl.a. en ukuleleorkester där även föreningens medlemmar är aktiva), ibland har kolonins egna krafter - vissångare - bidragit. Ett år serverades en trerätters meny till fyrtio personer. Sommarens final är ljusfesten i september, som bl a omfattar rundvandring i kolonin då man kan njuta av ljusarrangemang vid stugorna.

En viktig träffpunkt i kolonin är kiosken med kaffe, goda hembakta bakverk, dricka och godis. Där kan man också låna golfklubbor och -bollar för en match bangolf. Under decenniets första del var kiosken öppen lördagar och onsdagkvällar, vilket förändrades i samband med pandemin. Numera är öppettiderna begränsade till lördagar och verksamheten bygger på ett schema med tillfälliga krafter.

Ett annat trevligt inslag i kolonilivet är också Bytten, kolonins gratisloppis, där man både kan fynda och skänka bort sådant som man inte längre behöver.

I verksamhetsberättelsen 2016 rapporteras om en lantmäteri-förrättning, för att reglera skötseln av vägnätet i och kring kolonin; året därpå är en vägsamfällighet bildad för kolonins vägar. Vägföreningen meddelar 2019 att kolonin har ansvar för en större del

av vägnätet än tidigare. Av ekonomiska skäl är det en fördel om vägunderhållet kan göras i samband med arbetsdagar.

Årsmötet 2020 hölls den 8/3 och det blev p g a pandemin det sista möte som hölls i Kollosalen på lång tid. Pandemins restriktioner gjorde att fler medlemmar bosatte sig i kolonin tidigare på säsongen. Många verksamheter - t ex boule, bangolf och jympa - kunde upprätthållas eftersom de ägde rum utomhus, med avstånd mellan deltagarna; det samma gällde arbetsdagarna och verksamheten i Miljöstationen. Eftersom möten för nytillkomna medlemmar inte kunde hållas, arrangerade styrelsen i stället uppskattade rundvandringar i kolonin med omgivningar.

Efter ett grävningsarbete i slutningen nedanför Kollosalen bildades våren 20 en arbetsgrupp för att anlägga en äng på platsen. Det väcktes också ett förslag om att skapa en snickeriverkstad, vilket gav till följd att Unos källarvind röjdes. Hjälpsamma kolonister bidrog till att Snickarboden kunde invigas i maj 22, och den har hållits öppen mitt på dagen tisdagar och torsdagar. Där har under åren som gått hållits både kurser i snickeri och ukulekonserter. Tack vare Snickarbodens utövare har också minigolfbanans utslitna elefant kunnat bytas ut mot en nytillverkad.

Årsmötet 2021 hölls ”per capsulam”; några andra möte hölls inte under sommaren. Liksom året innan pågick aktiviteter utomhus. Midsommarfirandet detta år blev annorlunda när tre vagnar kopplades till kolonins traktor, som körde runt i kolonin med ett trettio-tal barn och några vuxna. ”Gunneshyttan” var åter i trafik i samband med att Koloniträdgårdsförbundets 100-årsdag firades i augusti. Då var kiosken öppen, levande musik spelades och det fanns lotterier och måleriverkstad för barn.

Koloniförbundet anordnade detta år virtuella kurser och digitala föreläsningar. En enkät skickades också ut under hösten 2022, där styrelsen ville ha kolonisternas utvärdering av anläggningar, aktiviteter osv. Resultatet presenterades årsmötet 2023. Detta år gjordes ett stort arbete med att bygga om rensbrunnar på områdets gångar. Avloppsbrunnarna har förbättrats, och nya vattenventiler anskaffats till vattenledningarna. Våra vatten- och avloppsledningar går ända till Säve, 2300 meter, så det är viktigt att pumparna fungerar. I samband med att en ny gång- och cykelväg i Säve skall dras, kommer nya VA ledningar att installeras utan kostnad för kolonin på en sträcka av 800 meter.

Ett 40-tal rensbrunnar görs iordning i hela området 2023.

Tvättstugan har detta år fått en ny tvättmaskin och dito torktumlare som drar mindre ström.

Andra områden som åtgärdats eller fått tillsyn under 2023 är elförbrukningen i gemensamma lokaler (som minskat med 30%) och frågor kring eldning av sly och ris, som delvis lösts genom att två flismaskiner anskaffats.

DET SENASTE DECENNIETS GUNNESBYBOR.

När de första husen byggdes i Gunnesby 1974, kostade en stuga 35 000 kronor - våren 2024 motsvarar den summan 262 178 kronor. Det var en stor satsning för en barnfamilj och de första kolonisterna berättar om hur man löste det på olika sätt, genom extrajobb i hamnen eller genom att frun i familjen tog dagbarn. Idag beviljas inga banklån för hus på arrenderad tomt och numera begärs ibland pris upp till över en miljon för en stuga, låt vara att den kanske har dusch inomhus.

Då kolonin anlades var också ett stort antal av nybyggarna barnfamiljer. Många av det senaste decenniets gunnesbybor är äldre par eller kanske ensamstående kvinnor som slår sig ner i ett välskött område med tvättstuga, duschar och en samlingslokal. Det är fjärran från bajamajor, lervälling och vattentankar och man är inte beroende av sina grannar på samma sätt som då Gunnesby var en byggarbetsplats under utveckling.

Det är ganska naturligt att de som flyttade in i kolonin under de första åren kan känna sig främmande inför utvecklingen, som den gestaltat sig. Någon säger: ”Jag tycker inte att det är några initiativ nu /.../ Det är så mycket förbud. Det var friare förr.” (Men tillägger: ”Det som är bra nu är att det är slut på det hemska arbetet ...”). En annan kolonist tycker: ”Nu för tiden kan det bli så mycket tjafs om småsaker. Många av de nya som köpt stuga här känner inte heller till den gamla koloniandan. De är inte intresserade av att arbeta tillsammans som man gjorde förr.”

Jag har talat med drygt tiotalet nytillkomna gunnesbybor om hur det varit att köpa stuga runt tiden kring eller under åren som gått efter förra jubileumsfirandet 2014. Hur har man hittat till området och till sin speciella stuga?

Flera kan berätta att man sökt efter en kolonistuga länge och att man åkt runt till olika koloniområden för att se vad som kunde passa

bäst. Gunnesby hade en fördel, om man kanske tidigare haft sommarställe vid kusten, eftersom man upplevde att kolonin låg nära havet.

Något som många påtalar som viktigt är också att kolonin ligger så nära stan - de flesta anger att det tar dem tjugo minuter att komma till Göteborg. Även om nästan alla har bil, ser man det som en fördel att det finns busstrafik och någon säger att "det är en ljuvlig promenad att gå från bussen genom skogen". Det är intressant att ännu efter drygt femtio år har den planering av området som man gjorde 1972 sitt värde; då poängterade man områdets lämplighet som alternativ till Lundbykolonin, bl a för att det hade regelbunden busstrafik.

En del av de kolonister jag talat med hade tidigt bestämt att de ville ha en stuga just i Gunnesby. Det kunde bero på att de hade goda vänner som bodde i kolonin och gått runt och funderat över vilken stuga som skulle passa just dem bäst. En person fick t ex hjälp att avgöra om hon ville ha kvällssol och hur högt loftet var, någon annan hade gått runt och fotograferat. Ibland hade man varit intresserad av en stuga och lagt ett bud, men sedan hade priset varit för högt. Efter en tid hade en annan stuga blivit ledig och då hade man kunnat köpa den. Ett par berättar att de lite av en slump gav sig iväg på visning av ett hus, som de dock inte

tyckte passade dem. När de sedan gick runt i kolonin på väg till sin bil, råkade de gå förbi en annan stuga som var till salu och som de sedermera köpte. Ett lite speciellt fall är en ung familj, där mannens morföräldrar haft en kolonistuga som hans föräldrar sedermera övertog. Han hade

På städdagarna blir det mycket flisning

alltså varit i kolonin under sin uppväxt. När familjen ville köpa en egen kolonistuga var man på visning i andra kolonier, ”men det var inte riktigt på allvar”. Efter en tid dök det upp en lapp på Gunnesbys anslagstavla om ett hus till salu och det blev också det man fastnade för. Nu hade man fått som man önskade - ”ett ställe där barnen kunde springa fritt”.

Men detta är inte den enda barnfamilj som flyttat in i kolonin det senaste decenniet. Glädjande nog har det kommit fler som är glada över att ha hittat en stuga i ett område med lekplats, barnverksamhet och lekkamrater, men där - som en mamma påpekar - många generationer samsas om utrymmet. Hon och många andra poängterar också värdet av badplatsen vid Älvlea och att här är ”lantligt och tyst”.

Det kan kanske vara svårt för för många nyinflyttade kolonister att förstå vilka stora arbetsinsatser som ligger bakom allt man lovprisar i Gunnesby och som gör kolonivistelsen värdefull. När man läser styrelsens verksamhetsberättelser blir det tydligt, att mycket frivilligt arbete av olika slag som utförs årligen: midsommarfirande, gräsklippning, caféverksamhet, underhåll av rörsystem, renovering av tvättstuga och duschar, skötsel av maskiner, administrativa uppgifter, etc, etc - allt detta som gör Gunnesby till en trevlig och välordnad plats att bo på.

Eldningsplatsen är också flisningsplats

Anslagstavlan med aktiviteter

För många tycks det också vara svårt att vid tillträdet av stugan till fullo ta in vad som sägs om vikten av att närvara på arbetsdagar. Vissa menar att det "har känts naturligt och trevligt att vara med på arbetsdagarna" och att "vissa grejer måste ju göras". De som bor regelbundet hela säsongen i sin stuga tycks betrakta det som självklart att efter bästa förmåga vara med på och dela de gemensamma uppgifterna.

Deltagande i detta arbete ger också fina tillfällen att bli bekant med grannarna. En kolonist tycker att det "kan vara svårt att lära känna människor här och då är arbetsdagarna ett sätt"; någon har

samma erfarenhet från en annan gemensamhetsuppgift, nämligen att stå i caféet: ”Först vet man inte vem någon är, sedan växer det fram”. Över lag talas det mycket om den vänliga atmosfären: ”Människor är så otroligt hjälpsamma här. /.../ I somras var det en som bjöd på

tomater på parkeringen”. Eller :”Det är en härlig stämning här, alla är så trevliga och hälsar”. Å andra sidan tycks kolonin vara den bästa av världar så till vida, att även den som vill vara lite privat kan vara det. ”Vi har aldrig levt koloniliv, vi är inte så sociala”, säger ett par, som dock gärna är med på arbetsdagarna.

De flesta som jag talat med kan inte komma på något som är negativt med livet i Gunnesby - det skulle i så fall vara att några stugor år ut och år in står tomma med vanskötta trädgårdar. Man tycker att det är trist att se förfallet och undrar om det inte finns regler som föreskriver att husen i kolonin måste underhållas. Några påpekar också, att det ibland förekommer skrivelser på Facebook som sprider en olustig stämning, eller att det kan ”uppstå splittring och diskussioner kring hur vissa saker skall skötas. Ett bra förhållningssätt tycks i dessa fall vara att, som någon säger, ”ha ett visst överseende” eller enligt en annan kolonist - ”kunna släppa saker”. Å andra sidan har det alltid funnits olika motsättningar i kolonin. En person kommenterar: ”När man talar med dem som bott länge här, förstår man att det ibland kunnat gå dramatiskt till ...”.

Det starkaste intrycket vid de samtal jag haft, både med ”gamla” och ”nya” kolonister, är dock inte klagomål och motsättningar, utan glädje och intresse i arbetet med odling och växter. ”Kolonilivet är roligare än vad jag trodde. Jag har aldrig hållit på och arbetat så här mycket i trädgården. Det är en glad upptäckt”, säger någon. Man får använda både kreativitet och erfarenhet, det är många visioner man vill förverkliga: ”Vi gjorde om hela trädgården /.../ men vi har

behållit bärbuskarna och planterat en plommonträd”, berättar en annan kolonist. ”För oss är det ett paradiset här”, avslutar en intervjuad gunnesbybo vårt samtal. I trädgården tycks skillnaderna mellan gamla och nya kolonister upphävas.

”NY

KOLONISTGENERATION”

är överskriften på ett litet reportage som avslutar jubileumsskriften 1984, och som innehåller en intervju med Ingemar och Berit Berntsson som flyttade in i en av de nya stugor som uppfördes 1981. När Berit och Ingemar, som fortfarande bor kvar, skall kommentera reportaget i jubileumsskriften 1974-1984 påpekar de, att på kortet är det bara två döttrar med - den tredje, Sara, var inte påtänkt ännu. Idag är Sara, född 87, utbildad fotograf och har kunnat hjälpa till att framställa ett nytt foto på familjen inför 50-årsjubileets dokumentation.

Faksimil från Jubileumsskriften 1984

*Rekonstruktionsfoto, redigerat av Sara Berntsson 2024,
tillsammans med systrarna Anna och Karin samt Berit och Ingemar*

Vad gäller sådant som de kommenterade i intervjun 84, är trafiken på den asfalterade vägen fortfarande en stötesten. Under några år placerades farthinder upp, men flera trafikanter opponerade sig mot detta, och idag finns bara en varningsskylt för lekande barn. Berit och Ingemar trivs annars med läget på sin stuga och närheten till den fina naturen och den lantliga omgivningen.

Efter fyrtiofem års boende tycker de fortfarande att huset är bra planerat, med loftet som man både kan utnyttja som sovrum och för förvaring. Den lilla diskhon är numera utbytt mot en ny (men fortfarande bara en) och köket renoverat, men det dröjde ändå till 2019 innan de bytte ut det ursprungliga trinettköket. I efterhand kan

Ingemar tänka att det var otroligt så mycket som fick plats i det lilla kylskåpet.

Man planterade hallonbuskar, men kanske inte i samma omfattning som i mormors koloni. De buskar som planterades på 80-talet finns inte kvar, utan är utbytta mot gula hösthallon. Mormor var faktiskt här i kolonin i samband med tioårsjubileet, då man grillade en hel gris på lekplatsen.

Och skulle Berit och Ingemar tillägga något till sin kommentar runt utvecklingen i Gunnesby, så är det en eloge till alla som under åren gjort en insats för att göra livet i kolonin värdefullt ur alla aspekter.

Några datum 1974 - 2024

- 1974 Gunnesby 177 hus byggs
- 1975 Sophus byggs
- 1976 Vatten till husen blir klart
- 1978 Lekplats och golfbana/café
- 1981 23 hus tillkommer
- 1983 Växthus får sättas upp
- 1983 Nisses stuga tas över
- 1984 Kollosalen
- 1985 Nisse Svensson avlider
- 1988 Tvättstuga och duschar
- 1990 Unos lada
- 1991 Vedbod vid Nisse
- 1992 Unos källare och garage
- 1992 Verkstad
- 1997 Maskinhall byggs
- 1999 Älvlea brygga byggs
- 1999 Boulebanor anläggs
- 2004 12 nya golfbanor
- 2009 Byttan öppnar
- 2022 Snickeri i Unos lada
- 2023 43 nya rensbrunnar till avloppet

Karin Eckerstein

Urval av foton från föreningens arkiv med bildtexter av Peter Jonsvik